

18. SAJAM KNJIGE U ISTRI ■ TURSKE I TALIJANSKE AUTORICE NA OKRUGLOM STOLU »SLOBODA IZBORA«

Sulejman možda jest veličanstveni, ali današnja Turska to sigurno nije

U TV serijama ili na nekim međunarodnim skupovima Turska može izgledati kao sjajna zemlja, no to nije tako. **Sada je u Turskoj više od sto novinara u zatvoru i na tisuće je političkih zatočenika**

PULA » Prvi okrugli stol 18. sajma knjige u Istri održan jučer u Crvenom salonu Doma hrvatskih branitelja za temu imao je »Slobodu izbora«, a o tome su govorili turska spisateljica Ayfer Tunç, turska novinarka i aktivistica Ece Temelkuran, talijanska spisateljica Jole Zanetti, spisateljica njemačkog porijekla koja živi u Hrvatskoj Anne-Kathrin Godec i moderator Branimir Pofuk. Početna tema okruglog stola bilo je pokrivanje žena na Istoku i na Zapadu, no sudionice su tu temu brzo proširile na opće propitivanje o slobodi kao političkom i društvenom fenomenu.

Branimir Pofuk je za uvod odabrao razne fotografije »otkrivenih« i »pokrivenih« žena te je sudionice upitao kako gledaju na taj fenomen.

Prva je o tome govorila Ece Temelkuran.

– O toj se temi u Turskoj govori već 15 godina, a moje je mišljenje da sve inicijative i pokreti koje se time bave zapravo smještaju žene u one okvire u kojima misle da bi žene trebale stajati. Ta je tema toliko izložena da smo došli do toga da više ne znamo što bi o tome mogli reći. Zbog problema pokrivanja i otkrivanja govori se samo o tome koliko su se žene promijenile, a ne govori se koliko su se promijenili muškarci, kazala je Temelkuran.

Njemačko i talijansko iskustvo

Anne-Kathrin Godec komentirala je kako se na taj fenomen gleda u Njemačkoj.

– Pokrivanje ili otkrivanje žena je tema o kojoj se u Njemačkoj dugo priča. Tamo po-

Kako do slobode – okrugli stol na temu »Sloboda izbora« na 18. sajmu knjiga u Istri

stoji ta praksa da o svemu što je drugačije mora postojati javna diskusija. Sada je ta tema možda u drugom planu, jer se u prvi plan progurala tema o obrezivanju muslimanskih i židovskih dječaka. Pokrivanje žena u njemačkom društvu nije nešto autohtono i naravno da diskusije o tome mora biti. Kada ljudi dolaze u duga društva, države i kulture ne mogu u njih ući kao da idu kod doktora – skinuti sve što imaju na sebi i krenuti dalje – kazala je Godec.

Talijanska spisateljica Jole Zanetti je o temi pokrivanja govorila iz talijanske perspektive.

– U Italiji, što se toga tiče, nema velikih problema, no

talijanski zakon nalaže da žene, ali i muškarci, ne smiju imati pokrivena lica. Postoje, naravno, ekstremne frakcije koje se tome protive, ali ekstremna ima sa svih strana. U Italiji se tako netko opire i prisustvu raspela u učionica – kazala je Zanetti.

Porazne brojke

Spisateljica Ayfer Tunç je na sugestiju Branimira Pofuka, koji je pročitao nekoliko redaka o slobodi turskog pisca Ahmeta Hamdija Tapinara, postavila pitanje kako sloboda k nama dolazi, tko nam ju daje te tko nam ju oduzima.

– Da bismo to shvatili trebamo pričati o turskoj povi-

jesti. Kako u Osmanlijskom carstvu, tako i u Turskoj nakon revolucije 1980. godine, prava je netko uvijek davao ili oduzima. Do tih prava nije se došlo borbom, a onome do čega se ne dolazi nekim posebnim trudom ne pridaje se posebna vrijednost. Pravo je pitanje je li sloboda pravo ili dio identiteta svake osobe. Ja osobno mislim da bi sloboda trebala živjeti u svakoj osobi – kazala je Tunç.

Temelkuran je potom govorila o stanju slobode u Turskoj i navela porazne brojke.

– Sada je u Turskoj više od sto novinara u zatvoru i na tisuće je političkih zatočenika. Sulejman možda jeste, ali

Turska danas nije veličanstvena. U TV serijama ili pak na nekim međunarodnim skupovima Turska može izgledati kao sjajna zemlja, no to nije tako. Ako nemate neke posebne političke interese pustit će vam jedan okvir u kojem se možete slobodno kretati, no ako imate jasne političke stavove koji se kose sa stavovima vlasti, onda ste nagrabusili. Neki su se novinari pomirili s tim stanjem i pišu ono što trenutna vlast želi. S druge strane malo je novina koje se usude objaviti bilo kakvu kritiku vlasti – kazala je Temelkuran.

Boris VINCEK
 Snimio Manuel ANGELINI

Pet gradova

Prvo predstavljanje knjige na sajmu bilo je posvećeno knjizi eseja »Pet gradova« Ahmeta Hasmdije Tapinara u zajedničkom izdanju »Antibarbarusa« i Sajma knjiga u Istri, koju su preveli studenti turkologije na zagrebačkom Sveučilištu. Urednica knjige Simona Goldstein kazala je da je ideja da se ta knjiga prevede krenula od Magdalene Vodopije.

– Mislim da je vrijeme da Tursku upoznamo mimo ove televizijske invazije, i to putem jednog klasika koji hrvatskoj publici dosad nije bio dostupan. Radi se o zahtjevnom projektu jer u takvom »koralnom« prijevodu teško je ujednačiti prijevode grupe ljudi – kazala je Goldstein.

Marta Andrić, turkologinja i prevoditeljica Orhana Pamuka koja je redigirala prijevode studenata, kazala je da je »Pet gradova« možda vrhunac turske esejistike.

– U tom se tekstu vidi Tapinarov pjesnički dar jer su njegovi tekstovi puni slika. Njegov način pripovijedanja je krajnje galantan, a u tekstu prosipa sve što zna. Taj tekst traži zainteresirane čitatelje, a mi smo mu dodali i puno natuknica. Moram reći da su studenti bili sjajni prevoditelji, kazala je Andrić.

